

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Мацко Наталії Григоріївни

«Організаційно-економічне забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства на інноваційній основі» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка із галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Комісія у складі рецензентів д.е.н., проф. Філіппової С. В. та д.е.н., доц. Ковтуненка Ю. В., відповідно до п. 14 Постанови КМУ № 167 від 06.03.2019 р. «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», розглянувши дисертацію та наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації Мацко Наталії Григоріївни, а також, за результатами фахового семінару, проведеного на кафедрі економіки підприємств, зробила такі висновки:

1. Актуальність напрямку дослідження.

Дисертацію присвячено вирішенню актуального наукового завдання щодо розроблення та поглиблення теоретичних та методично-прикладних засад в частині формування високого рівня виробничого потенціалу та його розвитку на інноваційній основі.

Мета, сформульована в роботі, відповідає напрямку дослідження, отримані результати мають наукову новизну, практичне значення та сприяють досягненню мети.

2. Наукове та практичне значення роботи полягає в розробці науково-обґрунтованих та методично-завершених рекомендацій щодо забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства на інноваційній основі.

Дисертацію виконано відповідно до тематичних планів наукових досліджень Одеського національного політехнічного університету за період 2016-2020 р.р. при виконанні держбюджетних тем «Теоретичні та прикладні проблеми забезпечення економічного розвитку промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0114U005505, 2016-2018 рр.), де авторкою розроблено організаційно-економічний механізм функціонування промислового підприємства на інноваційному шляху розвитку в ув'язці зі стратегією технологічного оновлення, «Забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємств: теоретико-методологічні та практичні аспекти» (номер державної реєстрації 0119U000743, 2019-2022 рр.), де авторкою розроблено підхід до процесу оцінки виробничого потенціалу, який враховує всі необхідні етапи для забезпечення якісної об'єктивної оцінки. Наукові результати дисертації впроваджено у діяльність Наукового парку Одеського національного політехнічного університету (довідка № 03/27-1 від 10.06.2020 р.).

3. Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш вагомими результатами, що становлять наукову новизну є наступні:

удосконалено:

- науково-методичний підхід до оцінки виробничого потенціалу промислового підприємства, який на відміну від існуючих, застосовує ІЕКО-аналіз, що дозволяє оцінити виробничий потенціал в контексті основних напрямків стратегічного управління, а саме: інноваційна активність, екологічна відповідальність, конкурентні позиції, організаційна адаптивність, розвиток яких забезпечує ефективність функціонування підприємства на інноваційній основі та дозволяє оцінити вартість бізнесу на основі інтегрального показника;

- методичний підхід до процесу оцінки виробничого потенціалу, який враховує всі необхідні етапи для забезпечення якісної об'єктивної оцінки, а саме: встановлення цілей оцінки, визначення напрямку та складових оцінки, вибір методу, безпосередньо оцінка (розрахунковий етап) та надання відповідних рекомендацій в залежності від отриманих результатів, і на відміну від існуючих, включає та уточнює цілі оцінки (визначення ефективності використання виробничого потенціалу з метою підвищення ефективності управління підприємством; визначення наявного рівня виробничого потенціалу з метою проведення операцій на фондовому ринку; та/або проведення заходів щодо реструктуризації, кредитування, страхування чи продажу підприємства; аналіз темпів зростання виробничого потенціалу з метою оцінки рівня компетентності організації управління) та напрямки оцінки (оцінка наявного стану виробничого потенціалу; оцінка впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовищ на стан виробничого потенціалу; оцінка можливостей розвитку виробничого потенціалу), від комбінації яких безпосередньо залежить вибір методу, якість оцінки та релевантність отриманих результатів;

- механізм функціонування інноваційної екосистеми з виводу новації на ринок, що формується під впливом глобальних змін і технологій Індустрії 4.0, націлених на сталий розвиток як підприємства, так і національної та світової економіки, який на відміну від існуючих виділяє зону технологій, зону державної політики, зону конкуренції та кооперації, зону управління доданою вартістю, та відображає напрями зв'язків між виділеними зонами;

- організаційно-економічний механізм функціонування промислового підприємства на інноваційному шляху розвитку, який націлений на функціонально повний інноваційний процес та, на відміну від існуючих, відображає інноваційний процес від етапу формування необхідності технологічного оновлення до комерціалізації нововведення;

- методичний підхід до управління потенціалом інноваційного розвитку, який на відміну від інших, виділяє чотири підсистеми управління: цільову – сталий розвиток підприємства, керовану – потенціал інноваційного розвитку, забезпечуючу – інноваційний, виробничий та ринковий потенціали, та керуючу – інноваційна стратегія, яка реалізується та впливає на потенціал

інноваційного розвитку за допомогою заходів (проведення внутрішніх та зовнішніх НДДКР, трансфер технології, підвищення рівня кадрового потенціалу) та інструментів (моделі менеджменту якості, впровадження екологічного управління), націлені на підвищення конкурентоспроможності та покращення фінансових результатів промислового підприємства;

дістало подальшого розвитку:

1) визначення узагальненого поняття виробничого потенціалу як систему, складові якої носять взаємозалежний та взаємозамінний характер, виконуючи відповідні функції з метою досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства за рахунок об'єднання трьох підходів до визначення виробничого потенціалу: ресурсного, функціонального та цільового;

2) організаційно-економічне забезпечення проведення технологічного аудиту в частині деталізації та опису процесу проведення технологічного аудиту від етапу огляду науково-технічного рівня наявних технологій до прийняття рішення про фінансування розробки;

3) процес впровадження системи екологічного управління за рахунок згрупування завдань щодо впровадження системи в єдиний алгоритм (частина завдань, пов'язаних з оцінкою екологічних показників та розроблення документації може бути віддана на аутсорс), що складається із системних послідовних дій, виконання яких забезпечує позитивний результат від впровадження, а саме: зниження навантаження на навколишнє середовище та можливість створення інноваційного продукту через оптимізацію виробничих процесів.

4. Публікації результатів роботи, їх обговорення.

За результатами дослідження опубліковано 16 наукових праць, з них: 1 колективна монографія; 6 статей, у т.ч. – 1 стаття у міжнародному виданні, 5 статей – у фахових виданнях України, що включені у міжнародні наукометричні бази; 9 доповідей і тез доповідей на міжнародних та науково-практичних конференціях.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

1. N. Matsko. Assessment of production potential of industrial enterprise in the context of sustainable development/ Y. Beltiukov, N. Matsko. // Modern Science – Moderní věda. – Praha. – Česká republika, Nemoros. – 2020. – №2. – С. 35–42. ISSN 2336-498X. Режим доступу до журналу: <https://drive.google.com/file/d/1-Kh2Y9zWSpjSNsQSecAG0bwqUEf-7cVu/view> (0,49 д.а., особистий внесок здобувача: розроблено алгоритм оцінки виробничого потенціалу промислового підприємства – 0,38 д.а.).

Монографія

2. Мацко Н. Г. Виробничий потенціал як чинник розвитку інноваційно-активних промислових підприємств / Н. Г. Мацко // Теоретичні та прикладні проблеми забезпечення економічного розвитку промислових підприємств: монографія / Є. А. Бельтюков, Л. А. Некрасова, Т. І. Черкасова [та ін.]; за заг. ред. Є. А. Бельтюкова, Л. А. Некрасової. – Одеса: Екологія, 2019. – 360 с. – С.126–148. (0,96 д.а.).

Статті у фахових виданнях України

3. Мацко Н. Г. Інноваційний потенціал як підсистема потенціалу інноваційного розвитку / Н. Г. Мацко. // НАУ. Проблеми системного підходу в економіці. – 2019. – №6. – С. 84–90. Режим доступу: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/6_74_2_2019_ukr/11.pdf (0,47 д.а.).
4. Мацко Н. Г. Особливості функціонування інноваційно-активних промислових підприємств / Н. Г. Мацко. // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – №6 (17). – С. 259–263. Режим доступу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/48.pdf (0,47 д.а.).
5. Мацко Н. Г. Інноваційна інфраструктура як чинник розвитку інноваційно-орієнтованих промислових підприємств / Н. Г. Мацко. // Луцький національний технічний університет. Економічний форум. – 2017. – №3. – С. 185–189. Режим доступу: http://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/ekonomichniy_forum_no3.pdf (0,28 д.а.).
6. Мацко Н. Г. Управління розвитком виробничого потенціалу промислового підприємства / Н. Г. Мацко. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2017. – №23. – С. 69–72. Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/2/17.pdf (0,43 д.а.).
7. Мацко Н. Г. Технологічний аудит як необхідний етап комерціалізації інновацій / Т. І. Черкасова, Н. Г. Мацко. // Міжгалузовий науково-практичний журнал. Проблеми науки. – 2015. – №6. – С. 35–40. (0,33 д.а., особистий внесок здобувача: упорядковано завдання забезпечення проведення технологічного аудиту та сформовано алгоритм його проведення – 0,25 д.а.).

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Мацко Н. Г. Оцінка інноваційного потенціалу як інструмент ефективного управління / Н. Г. Мацко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 04-05 червня 2020 р.). – Одеса, ОНПУ, 2020 – 97 с. – С. 40-42. Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/science/form_ek_rozv/2020/tezy.pdf (0,16 д.а.).
9. Мацко Н. Г. Виробничий потенціал як основа формування конкурентоспроможності промислового підприємства / Н. Г. Мацко. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 5-6 червня 2018). – Одеса, ОНПУ, 2018 – 158 с. – С. 57–58. Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/science/form_ek_rozv/2018/s3.pdf (0,14 д.а.).
10. Мацко Н. Г. Необхідність розвитку інноваційної інфраструктури в системно-інтегрованій моделі інноваційного процесу / Н. Г. Мацко. // Матеріали XVI всеукраїнської наукової конференції молодих учених та студентів "Наукові розробки молоді на сучасному етапі" (КНУТД, м. Київ, 27-28 квітня, 2017 р.) – 2017. – Том III – С. 280–281. Режим доступу: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8065/1/NRMSE2017_V3_P280-281.pdf (0,16 д.а.).

11. Мацко Н. Г. Необхідність оцінки та моніторингу техніко-технологічної складової потенціалу промислового підприємства / Т. І. Черкасова, Н. Г. Мацко. // Матеріали другої науково-практичної інтернет-конференції «Управління інноваційним розвитком на макро-, мезо-, та макrorівнях» (Одеський національний політехнічний університет. 7 червня 2016.). – Одеса, 2016. – 87 с. – С. 44–45. Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/science/innov_roz/2016/s_4.pdf (0,09 д.а., особистий внесок здобувача: обґрунтовано важливість моніторингу техніко-технологічної бази промислових підприємств в умовах інноваційної економіки – 0,07 д.а.).
12. Мацко Н.Г. Синергетичний ефект інноваційної діяльності промислового підприємства / Т.І. Черкасова, Н.Г. Мацко // Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 27-28 квітня 2016 р). – Одеса: ОНПУ, 2016. – 161 с., С. 63-64. ((0,09 д.а., особистий внесок здобувача: розглянуто комбінації впровадження інновацій різного виду в залежності від цілей підприємства з метою досягнення синергетичного ефекту – 0,07 д.а.).
13. Мацко Н. Г. Необходимость усовершенствования затрат на инновационную деятельность предприятий / Т. І. Черкасова, Н. Г. Мацко // Матеріали IX Міжнародної конференції студентів і молодих вчених «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави» / [за ред. А. В. Череп]. – Запоріжжя: Видавництво ЗНУ. – 2015. – С. 89–90. (0,09 д.а., особистий внесок здобувача: обґрунтовано необхідність обліку витрат в розрізі виділених типів інновацій – 0,07 д.а.).
14. Мацко Н.Г. Обґрунтування необхідності застосування технологічного аудиту / Т.І. Черкасова, Н.Г. Мацко // Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств» (Одеса, 23-24 квітня 2015 р). – Одеса: ОНПУ, 2015. — 155 с., С. 110-111. (0,13 д.а., особистий внесок здобувача: встановлено, що технологічний аудит виступає ефективною управлінською технологією щодо забезпечення ефективності використання потенціалу нововведення – 0,10 д.а.).
15. Мацко Н. Г. Трансфер технологій як інструмент комерціалізації інновацій / Н. Г. Мацко // Актуальні питання економічних наук: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 12-13 червня 2015 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. У 2-х частинах. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2015. – Ч.2. – 144 с., С. 135-137. (0,15 д.а., особистий внесок здобувача: визначено поняття та основні форми трансферу технологій – 0,11 д.а.).
16. Мацко Н. Г. Державне регулювання в сфері інноваційної діяльності / Н. Г. Мацко // Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Найновіші досягнення європейської науки». – Софія, 2015. – 72 с., С. 18-20. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_ADEN_2015/Economics/15_198207.doc.htm (0,13 д.а.).

Комісія вважає, що зміст дисертації повністю розкрито у вищенаведеному списку опублікованих праць за темою дисертації. Всі наукові результати, що викладені в дисертації, одержані автором особисто. З наукових публікацій, виданих в співавторстві, у роботі використано лише ті положення, що складають індивідуальний внесок автора загальним обсягом 4,25 д.а.

Кількість та обсяг праць, а також науковий рівень видань, де вони опубліковані, відповідають вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

5. Відповідність вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Здобувачем дотримано вимоги з академічної доброчесності та недопущено її порушень під час дослідження, що підтверджується протоколом програми StrikePlagiarism, який опрацьовано фахівцями кафедри економіки підприємств та членами групи забезпечення підготовки доктора філософії по ОНП за спеціальністю 051 – Економіка. Дисертаційна робота відповідає вимогам, передбаченим Постановою КМУ № 167 від 06.03.2019 р. «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»; написана стилістично грамотною науковою українською мовою, що відповідає загальним нормам виконання наукових праць. Стиль її викладання забезпечує легкість і доступність сприйняття.

6. Комісія виносить до ради таку пропозицію:

Прийняти до захисту дисертацію Мацко Наталії Григоріївни на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства на інноваційній основі» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка із галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, виконану здобувачем у вигляді кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису.

Рекомендувати призначити офіційними опонентами:

1) д.е.н., ст.н.спів., гол.н.спів. Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України, Поповича Олександра Сергійовича;

2) д.е.н., доц., професор кафедри менеджменту Міжнародного гуманітарного університету, Мартинюк Олену Анатоліївну.

Рецензенти:

Директор Інституту бізнесу,
економіки та інформаційних технологій,
д.е.н., проф.

Філіппова С. В.

Доцент кафедри Обліку, аналізу і аудиту,
д.е.н., доц.

Ковтуненко Ю. В.

22.10.2020 р.

Філіппової С.В. та Ковтуненка Ю.В.
Директор Інституту бізнесу, економіки та інформаційних технологій